

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΚΡΑΣΙ

Το πέρασμα
από τον παγανισμό
στον χριστιανισμό

Στις δύο Ροδοπούλες.
Στη Σούλα που μου σύστησε την «Ευσεβία»
και στην Ανθή με την οποία
συνεργαστήκαμε τόσα χρόνια.

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Ο τέταρτος «χριστιανικός» αιώνας βρήκε τους λαούς γύρω από την ακτογραμμή της λεκάνης της Μεσογείου σε μεγάλη αναστάτωση, σύγχυση θρησκευτικών πεποιθήσεων και συναισθημάτων και κυρίως σε μια ευρύτατη κοσμοχαλασιά, με την κυριολεκτική σημασία του όρου. Παλαιές αρχές, φρονήματα και ιδεολογίες κατέρρεαν μέσα σε ένα γενικό σύστρο-γκλο και πανδαιμόνιο, με τις νέες κοσμοθεωρίες, τις δοξασίες και τις αιρέσεις να παίρνουν τη θέση των προηγούμενων ειδώλων, ενώ οι καταρρέουσες φιλοσοφικές και παγανιστικές αντιλήψεις εξελίσσονταν πλέον σε καταδικαστές. Η εμμονή δε σε αυτές απέφεραν συχνότατα απάνθρωπες ποινές.

Δύο πανάρχαιες κοσμοαντιλήψεις, η μια με τους φιλοσόφους της και τον Σωκράτη προεξάρχοντα,

να διδάσκει διά μέσου των αιώνων την αρετή ως απαύγασμα της Γνώσης και της Σοφίας και την άλλη, με τους προφήτες της και τον Μεσσία της, να διδάσκουν επίσης την Αρετή, αλλά ως συνακόλουθη της ταπεινότητας, της μετριοφροσύνης και της αγάπης προς τον συνάνθρωπο, χωρίς καμμία άλλη φιλοσοφική αρχή. Αυτές οι δύο κοσμοθεωρίες συγκρούονταν με αιματηρά αποτελέσματα και ιδιαίτερα εις βάρος των θεραπόντων της αρχαιότερης ομάδας.

Και αυτή ακόμη η υπέρτατη αξία, της Αρετής, να αποτελεί την αιτία μιας από τις πλέον φονικές συγκρούσεις, μέσα σε ένα γενικό κλίμα δέους φόβου και τρομοκρατίας για το αύριο των απλών πολιτών.

Ήταν ένας αιώνας που κυριαρχείτο από τις δυναστικές και θρησκευτικές έριδες πλαισιωμένες από δυναστικές και προσωπικές διενέξεις, διχασμούς, αιρέσεις και συρράξεις, και βέβαια από μαγεία.

Όλοι φυλάγονταν από τον πλησίον τους στη νέα πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας, την Κωνσταντίνου Πόλη. Οι πολίτες φυλάγονταν από τους ληστές, οι ληστές φυλάγονταν από τους νυχτοφύλακες, οι νυχτοφύλακες από τους αξιωματικούς, οι αξιωματικοί από τους αυλικούς, οι αυλικοί από τους ευνούχους, οι ευνούχοι από τον βασιλιά, κι ο βασιλιάς από όλους: τους ευνούχους του, τους αυλικούς του, τους στρατηγούς του, τους

συγγενείς του και τους απανταχού εν δυνάμει μνηστήρες του θρόνου και της εξουσίας του. Γιατί όλοι γνώριζαν ότι ένα στραβοπάτημά τους, μια παρορμητική έκφρασή τους, μπορούσε να καταλήξει στην απώλεια της κεφαλής τους.

Η αγωνία και η ανασφάλεια των υπηκόων αυτής της νεοσύστατης χριστιανικής αυτοκρατορίας ήταν τόσο έντονες ώστε, παρά τις θρησκευτικές απαγορεύσεις, η προφητεία και η μαγεία, που ήταν επίσημα παράνομες λειτουργίες, να έχουν αναπτυχθεί σε υπέρτατο βαθμό, και συχνά πυκνά να ανεβαίνουν στα ουράνια πυκνοί καπνοί τσίκνας από ανθρώπινη σάρκα, αυτή των μάγων, των ψευδοπροφητών, των μαντευτών και βέβαια των αιρετικών. Άπειρες ήταν οι προσπάθειες να προβλεφθούν και να αποτραπούν δράσεις και συνέπειες από την άσκηση της καταδικαστέας μαγείας, λευκής και μαύρης, και της μαγγανείας. Αλλά εις μάτην...

Βασιλείς που επιθυμούσαν να μάθουν την έκβαση ενός πολέμου, η κόρη που ήθελε να μάθει τα συναισθήματα του εκλεκτού της, ο αυλικός που ήθελε να μάθει για την πολυπόθητη προαγωγή του στην κλίμακα της εξουσίας και πολλοί, πολλοί άλλοι, ο καθένας με τις προσωπικές επιδιώξεις και τις ατομικές του φιλοδοξίες. Κι εκεί οι Ρωμαίοι νεοπροσύλητοι, οι άλλοτε παγανιστές φιλόσοφοι και ειδωλολάτρες, έπρεπε να φυλάσσονται από τους συκοφάντες, τους διαβολείς,

τους Ιάγους, οι οποίοι ήταν πάντα έτοιμοι να εξυφάνουν ένα χάλκευμα, που μπορούσε να οδηγήσει τους προσωπικούς εχθρούς τους στο λεπίδι του πέλεκυ του δήμιου.

Ήταν ένας αιώνας, ο τέταρτος, πλήρης ανατροπών, στάσεων και επαναστάσεων και το χειρότερο αιρετικών διενέξεων, που προκαλούσαν ακόμη περισσότερα θύματα, απ' ό,τι ένας κανονικός, αν επιτρέπεται η έκφραση, πόλεμος. Πέραν όμως των άλλων κακών ήταν ένας αιώνας στον οποίο κυριαρχούσαν οι αιρέσεις και οι δοξασίες για τη νέα θρησκεία στον Άγνωστο Θεό, με αποτέλεσμα να βρίσκονται σε συνεχή πόλεμο οι επονομαζόμενοι Τριαδικοί, που ήταν υποστηρικτές της επικρατούσας άποψης της Αγίας Τριάδας, ότι δηλαδή ο Πατήρ, Υιός και το Άγιο Πνεύμα αποτελούν μία και μοναδική θεότητα, και τους Αρειανιστές που αναγνώριζαν μόνο τον Πατέρα ως Θείο.

Σ' αυτόν τον αιώνα ανεφύησαν δύο χαρισματικές προσωπικότητες: η Ευσεβία, η ευσεβεστάτη και ο Ιουλιανός ο Μέγας, και Φιλόσοφος ή Αποστάτης και Παραβάτης, όπως τον προσονόμαζαν οι οπαδοί και οι αντίπαλοί του αντίστοιχα...

Ο ίδιος διακήρυξε ότι ήταν Έλληνας. Έτσι απλά...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Ψ αλίδιζε με μεγάλη προσοχή το γένι του. Δεν το ήθελε πολύ μακρύ, αλλά όχι και κοντό. Το ήθελε περιποιημένο, αλλά και άτακτο, για να δίνει εντύπωση του ανέμελου νέου. Οπωσδήποτε δεν το ήθελε πυκνό και κακόμορφο, χαρακτηριστικό ενός κατώτερου γούστου, όπως των χριστιανών παπάδων, που εννοούσαν να δείχνουν την απέχθειά τους στον καλλωπισμό, αφήνοντας τα γένια τους βρόμικα και τις τρίχες κολλημένες μεταξύ τους από την απλυσιά και τη δυσσομία του λίπους του κορμιού τους. Τους θυμήθηκε κι ένας μορφασμός αποδοκιμασίας χάραξε τα χείλη του. Γνώριζε από τις τελετές στο μέγαρο του άρχοντα Ευσέβιου ότι έτσι και τους πλησίαζες

σ' έπαιρνε η μπόχα της γεροντικής αλουσιάς και της απλυσιάς, αφού είχαν να μπουν σε λεκάνη με νερό από την ημέρα που τους βάφτισαν, προφανώς γιατί ήθελαν να διατηρήσουν πάνω τους το Άγιο Μύρο με το οποίο τους πασάλειψε ένας άλλος προγενέστερος παπάς, που κι αυτός έξεχνε, ίσως περισσότερο, από την αναλουσιά και την απλυσιά. Κι όλα αυτά οι νέοι ιερωμένοι ανήγαγαν στον φανατισμό του νεοπροσύλητου για τη νέα θρησκεία.

Αν ο Ιούλιος δεν ήθελε το γένι του πολύ κοντό αυτό οφειλόταν στην τάση των κακοπροαίρετων να συκοφαντήσουν κάποιον ως γυναικωτό¹, όπως χαρακτηρίζαν οι Πολίτες τους αγένειους. Και οι συκοφαντίες στον περίγυρό του έδιναν κι έπαιρναν προκειμένου οι συκοφάντες να επιτύχουν την ανέλιξή τους στα ανώτερα αξιώματα της διοικητικής μηχανής.

Έριξε μια ερευνητική ματιά στις λάμες του φαλιδιού του για να δει αν ήθελαν τρόχισμα. Παρατηρώντας τις δεν μπόρεσε να συγκρατήσει τον θαυμασμό του για την εφευρετικότητα των αρχαίων Αιγυπτίων, οι οποίοι επινόησαν, τρεις χιλιάδες χρόνια πριν, το χάλκινο φαλίδι, που είχε όψη λαβίδας με μεταλλικές λεπίδες στα άκρα του για να κόβουν τη δική τους γενειάδα. Αργότερα το πήραν και το επεξεργάστηκαν οι συμπατριώτες του συντοπίτη του, του Μεγάλου Αλεξάνδρου, όταν κατέκτησαν την Αίγυπτο και ανυψώνοντάς το σε έργο τέχνης, δημιουργώντας

1 Άνδρας που έχει την εμφάνιση γυναίκας.

πραγματικά κομψοτεχνήματα, και το τελειοποίησαν οι Ρωμαίοι, δύο αιώνες πριν από τον ίδιο, δηλαδή το 100 μ.Χ., κατασκευάζοντας το σταυρωτό ψαλίδι, με τις δύο λεπίδες να διασταυρώνονται και να ενώνονται με έναν κοχλία περίπου στο μέσο τους.

Κάποια στιγμή άκουσε έναν αναστεναγμό από τη μεριά του κρεβατιού του. Ήταν η νεαρή ψυχή του άρχοντα Ευσέβιου, η Κλαυδία Μελισσάνθη που κοιμόταν ακόμη του καλού καιρού μετά από την οργιώδη βραδιά, γεμάτη πόθο και έρωτα, που πέρασε μαζί του.

Ξαναγύρισε προς τον καθρέφτη του για να συνεχίσει τον καλλωπισμό του προσώπου του.

Ευτυχώς που, μετά το ψαλίδι, υπήρχε και ο καθρέφτης. Μετά τα όσα είπαν οι αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι, δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να δεις το πρόσωπό σου. Θυμήθηκε αυτά που είχε διαβάσει σε κάποιο ειλητάριο για την ιστορικότητα του καθρέφτη, από γεννησιμιού του μέχρι και τη χρήση του από μάγισσες και γητεύτρες. Ήταν κι αυτός γέννημα της αρχαίας Αιγύπτου, πριν από τη γέννηση του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Στη συνέχεια πέρασε στη Μεσοποταμία και τελικά τον τελειοποίησαν οι Ρωμαίοι για να τον έχει τώρα αυτός, ο Ιούλιος, και να φτιάχνει με περισσή φροντίδα το γενάκι του.

«Τα κάτοπτρα συμβολίζουν τη ματαιοδοξία του ανθρώπου και την ανάγκη του για καλλωπισμό», τον είχε διδάξει ο μέντοράς του, ο Νικόδημος από την Αθήνα. «Και μάλιστα μπορούν να την αναπτύξουν

σε επίπεδο καταστροφής της ίδιας της προσωπικότητάς σου». Θυμήθηκε τον αρχαίο ελληνικό μύθο, που του είχε διηγηθεί ο Νικόδημος για τον ωραιόπαθη νέο Νάρκισσο, που ερωτεύτηκε τον εαυτό του από τη στιγμή που κοίταξε το πρόσωπό του στα νερά μιας λίμνης. Από τον Νάρκισσο πηγάζει προφανώς και ο όρος «ναρκισσισμός», σκέφθηκε ο Ιούλιος που δεν είχε και τόση έφεση στα γράμματα.

Όχι, ο ίδιος δεν διακατεχόταν από ναρκισσισμό και αυταρέσκεια. Ούτε ήθελε να τα σκέφτεται επειδή κοιταζόταν στο καθρέφτη. Απλά ήθελε να αρέσει στις γυναίκες, προς τις οποίες είχε μια ιδιαίτερη αδυναμία. Αδυναμία; Όχι μόνο. Πάθος! Του άρεσε να τις συναναστρέφεται, να συνδιαλέγεται μαζί τους, να συγχρωτίζεται να συν... συν..., τέλος πάντων, να συνουσιάζεται με ωραίες γυναίκες. Συγχρόνως απεχθανόταν την ομοφυλοφιλία και όλες τις άλλες απάνθρωπες, όπως τον είχε διδάξει ο μέντοράς του ο Νικόδημος, ανωμαλίες, που έβλεπε να αναπαρίστανται δίπλα του, ακόμη και στο μέγαρο του άρχοντα Φλαβίου Ευσέβιου, η αθωότητα του οποίου δεν τον άφηνε να κοιτάξει γύρω του και να δει σε τι κόσμο ζούσε.

Ο Φλάβιος Ευσέβιος είχε επιβάλει στον περίγυρό του ιερούς ηθικούς κανόνες από τους οποίους απαγορευόταν να αποκλίνει οποιοσδήποτε συγγενής του. Τους εφάρμοζαν από την αγαπημένη του σύζυγο, μέχρι τους δύο γιουούς του, τον Ύπατιο και τον Ευσέβιο τον νεότερο καθώς και η πολυαγαπημένη

θυγατέρα του, η Φλαβία Αυρηλία Ευσεβία. Σύμπτωση και αυτή, σκέφθηκε ο Ιούλιος, να ονομάζονται όλοι στην οικογένειά του άρχοντα Ευσέβιοι! Μάλλον η «σύμπτωση» αυτή οφειλόταν στην τάση όλων των νεοπροσύλητων στον Χριστιανισμό να παίρνουν καθαρώς χριστιανικά ονόματα για να δείξουν στον περίγυρό τους, αλλά και στους ανωτέρους τους, τη βαθιά πίστη τους προς τη νέα θρησκεία. Το παράδοξο της τάσης αυτής ήταν να κρατούν και τα ρωμαϊκά ονόματά τους, οπότε δίπλα στο παγανιστικό όνομα κολλούσαν και το χριστιανικό τους, ώστε να είναι καθ' όλα του συρμού.

Ο άρχοντας επέβαλε το προσωπικό του πάθος για την ηθική, όπως την καθιέρωσε με ιερούς κανόνες η νέα θρησκεία, σε ολόκληρη την υπατεία της Μακεδονίας, της οποίας ήταν ύπατος ή κονσουλάριος¹, όπως είχε θεσμοθετηθεί πια, με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

Πάντως, παρά τους χριστιανικούς κανόνες που ακολουθούσε πιστά, ο γέρον άρχοντας διακατεχόταν από την κολάσιμη ματαιοδοξία της υστεροφημίας. Για τον λόγο αυτό αποφάσισε να ονομάσει και την κόρη του και τον ένα από τους γιουούς του με το δικό του όνομα. Ευσέβιος ο μεν, Ευσεβία η δε. Επιθυμούσε τη μετά θάνατον μνημόνευσή του στα ονόματα των παιδιών του...

1 Υπατικός ή Κονσουλάριος. Ρωμαϊκός τίτλος που αποδιδόταν σε πρώην ύπατους, ήτοι *Consul*. Από τον 3ο αιώνα ο τίτλος χρησιμοποιείτο για διοικητές επαρχιών που αποτελούσαν έδρα στρατευμάτων.

Κατά τα άλλα ήταν ένας καλός χριστιανός που ήθελε να πιστεύει ότι Αυτός που πίστευε είναι ο Ένας, ο Μοναδικός και ο Απόλυτος Άρχων του κόσμου κι ας κυκλοφορούσαν διάφορες αιρέσεις και δοξασίες γύρω του για τη φύση και την υπόσταση του Άγνωστου Θεού, όπως τον ήθελαν οι αρχαίοι Έλληνες, και το εκμεταλλεύτηκε ο απόστολος Παύλος για να τους προσηλυτίσει στα δικά του πιστεύω. Τη νέα θρησκεία επέβαλε με τον νόμο της ανεξιθρησκίας ο Κωνσταντίνος, ο αρχηγέτης της δυναστείας, η οποία βρισκόταν τώρα, μετά από τους αδελφοκτόνους και εμφύλιους αιματηρότατους πολέμους, στην εξουσία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Αν και το Διάταγμα των Μεδιολάνων¹ πρόβλεπε την ελευθερία όλων των θρησκειών, οι Χριστιανοί, ως εκλεκτά «τέχνα» του Κωνσταντίνου που τον βοήθησαν να κατακτήσει την εξουσία, επικράτησαν επί των άλλων και άσκησαν κάθε βία και βαρβαρότητα εναντίον των πρώην διωκτών τους, από τον θάνατο στην πυρά μέχρι τον διαμελισμό των σωμάτων τους με διάφορα μηχανικά μέσα.

Οπωσδήποτε ο ίδιος, ο ιδρυτής της χριστιανικής αυτοκρατορίας, δεν είχε πρόβλημα με τις αιρέσεις και τους αιρετικούς τους. Ας πίστευαν κι ας λάτρευαν όποιο θεό επιθυμούσαν, ακόμη και οι χριστιανοί τον δικό τους, αρκεί να μην

¹ Αρχαία ονομασία του Μιλάνου όπου υπογράφηκε το σχετικό διάταγμα.

επαναστατούσαν. Το παράδοξο ήταν ότι ενώ κανείς δεν Τον είδε ούτε Τον συναπάντησε, οι διάφοροι και ποικίλοι δάσκαλοι εννοούσαν να Τον περιγράψουν και να Τον χαρακτηρίζουν. Κανείς από τους πιστούς Του, δεν Τον είχε δει ακόμη, άρα, η φαντασία όλων αυτών των κηρύκων της Χριστιανοσύνης θα πρέπει να ήταν οργιώδης. Αυτά τουλάχιστον είχε διδάξει ο γέροντας Νικόδημος στον Ιούλιο.

Ο ίδιος ο Ιούλιος, όμως, είχε καταλήξει σε έναν άλλο θεό. Επίσης παντοκράτορα, γνώστη των πάντων και ποιητή ουρανού και γης, αλλά και ωραίο και καλλίμορφο στον πνεύμα και στο σώμα, όπως τον ονειρευόταν στο κρεβάτι του με τη γήινη περιορισμένη λογική του. Παρατηρούσε όμως ότι δεν μπορούσε ακόμη να ξεφύγει από τα αρχαιοελληνικά πρότυπα, που οι θεοί είχαν τη φύση τους στο κάλος, στη φιλοσοφία, που συνοδεύονταν από τη γνώση, τη ρητορική και τον ανθρώπινο χαρακτήρα τους, με τα μίση και τα πάθη τους, τις παθιασμένες συμμαχίες με τους θνητούς, αλλά και τους έξαλλους έρωτές τους με τις θνητές. Ήταν ένα ωραίος κόσμος για τον Ιούλιο. Όχι καθημερινές γονυκλισίες και παθιασμένοι αυτοτραυματισμοί, με νηστείες και αισθησιακούς περιορισμούς! Στην αρχαία θρησκεία η υλιστική συνένωση στεφανωνόταν με το άυλο πνεύμα, μια συνένωση που για τον ίδιο ήταν ότι θεοφιλέστερο μπορούσε να προσφέρει η Φύση στον άνθρωπο...

Όμως ο Ιούλιος δεν έπρεπε να παρασύρεται από τέτοιες αμαρτωλές και κολάσιμες σκέψεις. Τώρα

έπρεπε να πιστεύει μόνο στη διδασκαλία του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού και στις επεξηγήσεις των αναγνωρισμένων από την Εκκλησία ιερών διδασκάλων της Χριστιανοσύνης. Μόνο αυτές...

Ο Ιούλιος, αναλογιζόμενος τη στάση και τη γεροντική εμμονή του άρχοντα Ευσέβιου στην ηθική και στη χριστιανική αγνότητα, δεν αισθάνθηκε ιδιαίτερη ικανοποίηση και γι' αυτό προσπάθησε να τα απομακρύνει το γρηγορότερο από το μυαλό του και να αφιερωθεί περισσότερο στο φαλίδι που ήταν μεν χρηστικό, αλλά και επικίνδυνο. Από σκεύος καλωπισμού μπορούσε να μεταμορφωθεί σε σκεύος φόνου ή τραυματισμού, από αστοχία του χεριού του, κάτι που απευχόταν για τον ίδιο, αλλά χρησιμοποιείτο ευρύτατα από τους συμπολίτες του.

Οπωσδήποτε το φαλίδι και ο καθρέφτης παρέμεναν τα δύο βασικά όπλα του Ιουλίου, του αρχηγού των φρουρών του άρχοντα Ευσέβιου, στις «εκστρατείες» του για την κατάκτηση του γυναικείου φύλου. Κατακτήσεις, άλλοτε επιτυχημένες, αλλά τις περισσότερες φορές αποτυχημένες. Γνώριζε όμως από τον πατέρα του, τον φερά του Θερμαϊκού, ότι δεν πιάνεις ψάρια με την πρώτη ριξιά σε όλα τα αγκιστριά της πετονιάς. Χρειάζονται περισσότερες προσπάθειες και οπωσδήποτε επιμονή και πίστη ότι θα πετύχεις τον σκοπό σου. Γιατί αν δεν αποπειραθείς να πετύχεις κάτι, πώς θα το καρπωθείς στη συνέχεια, και εν προκειμένω πώς θα αγκιστρώσεις πάνω σου τη μέλλουσα κατάκτησή σου;

Φυσικά σκεφτόταν για κατακτήσεις όπως τις αντιλαμβανόταν ο ίδιος. Όχι εδάφη, εξανδραποδισμού και καθυποτάξεις. Αλλά ερωτικές εκούσιες αιχμαλωσίες αντιπροσώπων του ωραίου φύλου, οι οποίες, η αλήθεια ήταν ότι δύσκολα αντιστέκονταν στη γοητεία του. Κι ας τον έλεγαν «ευνούχο» περιπαικτικά οι άσπονδοι φίλοι του και ερωτικοί αντίπαλοί του, βασιζοντας την κατηγορία αυτή στο γεγονός ότι ο άρχοντας τού είχε μεγάλη εμπιστοσύνη και του είχε δώσει το «ελευθέρας» να κυκλοφορεί σε όλα τα διαμερίσματα του παλατιού του, του γυναικωνίτη περιλαμβανομένου!

Η προσαγόρευσή του ως ευνούχου όμως καθόλου δεν του χάλαγε τη διάθεση. Τουναντίον! Είχε ως αποτέλεσμα να είναι ελεύθερος να κυκλοφορεί στα διαμερίσματα των γυναικών και των φίλων του άρχοντα Ευσέβιου, όποτε αυτός τους επισκεπτόταν στα αρχοντικά τους. Τότε αλίευε το πολύτιμο γι' αυτόν αλίευμα, κάνοντας και τον ψαρά αλλά και τον κυνηγό για ένα καλό θήρευμα. Άλλωστε, χωρίς πολέμους, μάχες και συνωμοσίες που κανείς δεν τολμούσε να αποπειραθεί εναντίον του Ευσέβιου, ο Ιούλιος είχε μόνιμη αργία από τα επίσημα καθήκοντά του. Έτσι το μόνο που φιλοδοξούσε να επιτύχει ήταν ένα λαχταριστό αλίευμα ή ένα καλλιεπές θήραμα, τέλος πάντων το ίδιο είναι, που θα έπρεπε να είναι αμπαστάρδευτα αντιπροσωπευτικό του ωραίου φύλου.

Δεν μπόρεσε να συγκρατήσει έναν ειρωνικό μορφασμό και ένα χαμόγελο με τον χαρακτηρισμό του

ως ευνούχου από τους στενούς του φίλους. Δεν τον έμελλε. Μάλλον τον υποβοηθούσε στις «εφορμήσεις» του, για να χρησιμοποιήσουμε και έναν στρατιωτικό όρο, επιτέλους.

Ήταν γνωστό ότι οι ευνούχοι είχαν περίβλεπτη θέση στα αρχοντικά των ισχυρών, είτε αρχόντων, είτε υπάτων, είτε και βασιλιάδων ακόμη. Για έναν κολασμένο άρχοντα ο ευνούχος μπορούσε να υποκαταστήσει μια γυναίκα και να του προσφέρει περισσότερα, αφού είχε απαλό και άτριχο σώμα και φωνή γεμάτη σαγήνη. Επιπλέον ο ευνούχος δεν είχε τις απαιτήσεις μιας γυναίκας και πολύ περισσότερο τον συχνά προκλητικό χαρακτήρα της, δεν ήγειρε αξιώσεις, δεν επιτίθετο, ούτε ήταν πνεύμα αντιλογίας, όπως καθιερώθηκε να θεωρείται στη συνείδηση των ανδρών το γυναικείο φύλο. Οι ευνούχοι ήξεραν τα πάντα γύρω απ' το σεξ, αλλά δεν είχαν ποτέ τους ηδονισθεί λόγω απουσίας των βασικών αδένων, τους οποίους εξολόθρευσαν άλλοι, είτε διά της συνθλίψεως είτε διά της απότμησης από το υπόλοιπο σώμα. Αυτή η σύνθλιψη ήταν η πιο ανατριχιαστική από την οποιαδήποτε διαδικασία ευνουχισμού, που περιλάμβανε μαχαίρια, τανάλιες, λαβίδες, καυτό λάδι και άλλα απαίσια μέσα. Και αυτό τους έκανε απόλυτα πιστούς και αφοσιωμένους στους άρχοντες, αλλά συγχρόνως και κακούς, πεισματάρηδες και φιλόποπτους σε κάθε ενέργεια άλλων. Δεν είχαν φίλους και υποστηρικτές: το μόνο όπλο τους ήταν η πλήρης δουλοφροσύνη τους προς το αφεντικό τους.

Κατά μία εκδοχή, την αρχική ιδέα του ευνουχισμού την είχε ο Πέρσης Βασιλιάς Κύρος, για να έχει πιστούς υπηρέτες δίπλα του και να μην ανησυχεί για τις συνωμοσίες των αυλικών του, θυμόταν ο Ιούλιος να του έχει πει ο σοφιστής Ιουστίνος, κοντά στον οποίο είχε μαθητεύσει. Ευνούχος κι ο σοφιστής, είχε την πείρα της κατάστασής του. Τον είχαν ευνουχίσει με τη συγκατάθεση του πατέρα του, όταν ήταν μικρός, για να μπορέσει να επιζήσει ως υπηρέτης σε ένα αρχοντικό. Κατ' άλλες, διαφορετικές εκδοχές, η διαστροφή αυτή ξεκίνησε από τη Βασίλισσα Νεφερτίτη της Ασσυρίας, που ευνουχίζε τους εραστές της από ζήλια για να μη χαρίζουν και σε άλλες γυναίκες την ηδονή που απομυζούσε η ίδια.

Όμως η αλήθεια ήταν ότι ο ευνούχος έχει στύση, αλλά δεν έχει σπέρμα. Και αυτό βόλευε τους άρχοντες που ήθελαν να αποφύγουν ένα μπάσταρδο της γυναίκας τους από το σπέρμα ενός υπηρέτη. Βέβαια, στους γυναικωνίτες των χριστιανών, οι ευνούχοι μάθαιναν από τις έγκλειστες γυναίκες τα μυστικά του έρωτα, προσφέροντας ηδονή, επιτυγχάνοντας τη διείσδυση, αλλά χωρίς τις επαπειλούμενες από μια τέτοια πράξη, ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες, που θα εξέθεταν τον άρχοντα, τον δεσπότη, ή και τον βασιλιά ακόμη.

Όλα αυτά περνούσαν από τη σκέψη του Ιουλίου, που δεν μπόρεσε να κρύψει ένα χαμόγελο. Ας είναι καλά ο σοφιστής και δάσκαλός του, ο Ιουστίνος ο Μεγαρέας, ο οποίος μαζί με την Ιστορία,

τις Επιστήμες και τη Ρητορική, του είχε διδάξει και όλα τα συμπαρομαρτούντα γύρω από τη σχέση του άνδρα με τη γυναίκα!

Ένας αναστεναγμός της Μελισσάνθης, προφανώς αφροδισιακής ικανοποίησης, τον έκανε να γυρίσει και να κοιτάξει τη γυναίκα που είχε στο κρεβάτι του. Κοιμόταν, ημίγυμνη ακόμη από τη χθεσινή καυτή νύχτα τους. Χαμογέλασε ικανοποιημένος. Η Μελισσάνθη ήταν ένα νεαρό ξανθό και γαλανομάτιο κορίτσι, που ξεχώριζε σε ομορφιά και χάρη από τις περισσότερες συμπολίτισσές της. Όχι πως δεν υπήρχαν άλλες, που κι αν ακόμη δεν διέθεταν αυτήν την κοριτσιίστικη αγνότητα αισθημάτων και κάλλους, είχαν όμως την πείρα στον έρωτα που κάνει τον άνδρα να αδιαφορεί για την περισσή ομορφιά, η οποία πολλές φορές του προκαλεί και κάποιες αναστολές.

Όμως η Μελισσάνθη είχε ένα ακόμη αξεπέραστο προσόν. Ήταν η έμπιστη φίλη της Ευσεβίας, της κόρης του άρχοντα Ευσέβιου, με την οποία το μισό προσωπικό του αρχοντικού ήταν ερωτευμένο και το άλλο μισό, των μεσηλίκων κατά κύριο λόγο, τη φαντάζονταν στο κρεβάτι κατά τις ατυχείς συννευρέσεις τους με τις παχουλές και χοντρές συζύγους τους. Ένας γάμο με τη θυγατέρα του άρχοντα Ευσέβιου, τους έκανε να ονειρεύονται τις προσωπικές τους ανελίξεις στο αρχοντικό και στη διοίκηση της επαρχίας γενικότερα, που θα τους απέφερε μεγάλα οφέλη και κυρίως αύξηση της περιουσίας τους.

Η Ευσεβία γεννήθηκε το 336 στη Θεσσαλονίκη και έλαβε εξαιρετική μόρφωση από σπουδαίους δασκάλους που φρόντισε να επιλέξει για εκείνην ο πατέρας της. Η μόρφωσή της, σε συνδυασμό με την εξυπνάδα της και την έμφυτη ευγένειά της, την καθιστούσαν μια σοβαρή και λογική γυναίκα, ελκυστική για τους πάντες του περίγυρού της. Μεταξύ αυτών και ο Ιούλιος που αισθανόταν μια τρομερή έλξη για εκείνην.

Θα ήταν τρισευτυχημένος δίπλα της αν μπορούσε να την έχει ως συμβία του. Αλλά αμέσως απομάκρυνε από το μυαλό του μια τόσο βέβηλη, όσο και επικίνδυνη σκέψη. Ούτε στα πιο τρελά του όνειρα δεν θα έπρεπε να τη φαντάζεται ως επίσημη συνοδό του στη ζωή! Ας άφηνε κατά μέρος το γεγονός ότι ο άρχοντας Ευσέβιος με τη φιλοδοξία του να ανεβάσει τη θυγατέρα του στα υψηλότερα αξιώματα της νέας ιεραρχίας της Χριστιανικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας θα τον είχε απομακρύνει από το αρχοντικό του, αν όχι να τον κρεμάσει τιμωρώντας τον για τις ανούσιες και αδιάντροπες σκέψεις του!

Ο Ιούλιος θυμήθηκε πως κάποτε ένας γέροντας, που πολλοί τον θεωρούσαν σοφό, του είχε πει ότι το σπουδαιότερο σεξουαλικό όργανο του ανθρώπου είναι ο εγκέφαλος. Έτσι είχε αποφασίσει να πλησιάσει τη Μελισσάνθη, που ήταν η στενότερη φίλη της Ευσεβίας, έστω και μόνο γιατί έφερε πάνω της το άρωμα της Ευσεβίας από την καθημερινή συντροφιά τους. Πέτυχε να την κατακτήσει και να κάνει έρωτα

μαζί της, έχοντας όμως στο μυαλό του την εκλεκτή του αρχοντοπούλα.

Ο πατέρας της, ο Φλάβιος Ευσέβιος, είχε υπηρετήσει στον ρωμαϊκό στρατό υπό τον Κωνσταντίνο τον επονομαζόμενο Μέγα, τον οποίο άγιασε η Εκκλησία γιατί τη νομιμοποίησε κατά κάποιο τρόπο με το διάταγμα περί ανεξιθρησκίας των Μεδιολάνων. Ήταν ο γενάρχης της αιματοβαμμένης Κωνσταντινείας δυναστείας, στη διάρκεια της οποίας, και ο ίδιος αλλά και μετά τον θάνατό του, ο ένας αδελφός σκότωνε τον άλλο και όλοι μαζί τους αντιπάλους τους, συγγενείς, αυλικούς, στρατηγούς και άλλους παρατρεχάμενους του πατέρα τους.

Ο Φλάβιος Ευσέβιος προερχόταν από οικογένεια ταπεινής καταγωγής και ήταν φυσικό να θέλει να δει τους απογόνους του να ανέρχονται στους ανώτερους κύκλους της διαμορφούμενης τότε θρησκευόμενης Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, στην οποία επικράτησε και η προσωνομία Ανατολική για να θυμίζει την ανατολική καταγωγή της αλλά και για να ξεχωρίζει από την προηγούμενη Ρωμαϊκή με το παγανιστικό καθεστώς. Η γενναιότητα του Φλαβίου Ευσέβιου στις μάχες που έδωσε δίπλα στον Κωνσταντίνο Α', ο σεβασμός του και η αφοσίωσή του σε παν δίκαιο και ηθικό, τον έφεραν στα ανώτατα αξιώματα του ρωμαϊκού στρατού φτάνοντάς τον στους βαθμούς του *Magister Equitum* και του *Magister Peditum*, ήτοι του στρατηγού των πεζοπόρων τμημάτων και των τμημάτων του ιππικού αντίστοιχα, του ρωμαϊκού

στρατού. Συμπερασματικά πήρε το αξίωμα του στρατηγού, όπως του άξιζε.

Με τη σοβαρότητά του και την ευθυκρισία του, ως επίσης και με το πνεύμα δικαίου που τον διείπε κατόρθωσε να περάσει, όχι μόνο αλώβητος από τις σφαγές και τους αφανισμούς που ακολούθησαν τον θάνατο του πατριάρχη της Κωνσταντινείας δυναστείας, αλλά να επικεντρώσει γύρω από το άτομό του την εμπιστοσύνη του διαδόχου του Κωνσταντινίου. Οι υπήκοοι συμπολίτες του τον εμπιστευόνταν ότι θα τους περνούσε ζωντανούς και αρτιμελείς από την επικίνδυνη και αμφίροπη φάση της διαδοχής του μεγάλου αυτοκράτορα.

Μετά την ευδόκιμη υπηρεσία του στον στρατό που τον ανέδειξε σε στρατηγό, ο Κωνσταντίνος Β΄, ο γιός του Κωνσταντίνου Α΄, που επικράτησε του αδελφοκτόνου ανταγωνισμού των διαδόχων του, του απένειμε τον ανώτατο βαθμό εξουσίας της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας μετά από εκείνον του Αυτοκράτορα. Προβιβάστηκε σε Κονσουλάριο της Μακεδονίας, με έδρα τη Θεσσαλονίκη, που ήταν και ο τόπος της καταγωγής του. Το αξίωμα αυτό αντιστοιχούσε με εκείνο του Κυβερνήτη της περιοχής.

Ο Ευσέβιος ήταν υπερήφανος για τη γενέτειρά του, που είχε ιδρυθεί από τον Κάσσανδρο, έναν από τους επιγόνους του Μεγάλου Αλεξάνδρου, ο οποίος είχε μαθητεύσει μαζί με τον μεγάλο στρατηλάτη κοντά στον μέγα φιλόσοφο Αριστοτέλη, και πήρε το όνομά της προς τιμήν της συζύγου του,

Θεσσαλονίκης που ήταν ετεροθαλής αδελφή του μεγάλου Μακεδόνα φίλου του, σε ανάμνηση της νίκης των Μακεδόνων του Φίλιππου επί των Θεσσαλών¹.

Γι' αυτούς τους προγόνους του ο Ευσέβιος ήταν υπερήφανος και ήθελε να κρατήσει την πατρογονική του παράδοση και με αυτή να εμποτίσει και τους απογόνους του, τη θυγατέρα του και τους δύο γιουούς του. Οι λόγοι αυτοί και οι προκαταλήψεις του βέβαια τον ωθούσαν να διατηρεί ένα αυστηρό πρωτόκολλο στο αρχοντικό του, όπου ο σεβασμός και η ευλάβεια σε θνητά και θεία αντίστοιχα ήταν αλληλοεφαπτόμενα. Δεν επέτρεπε διενέξεις και έριδες μέσα στο αρχοντικό του και ακόμη περισσότερο στις περιοχές της Μακεδονίας, που διαφέντευε. Ήταν πάντα δίκαιος αλλά και αυστηρός στις ποινές που επέβαλλε σε άτομα που δεν ακολουθούσαν το μονοπάτι που είχε χαράξει εκείνος πριν από εκείνους. Όλοι τον σέβονταν για τις αρχές του και μια άνετη ατμόσφαιρα, μετά τους πολέμους και τις εκστρατείες, επικρατούσε την εποχή εκείνη στην περιοχή του, η ακτινοβολία της οποίας έφθανε μέχρι και τη Νέα Ρώμη που είχε αρχίσει ήδη να μεταβάλλει όνομα και να ονομάζεται Κωνσταντίνου Πόλη, προς τιμήν του ιδρυτή της που την αναζωογόνησε από το αρχαίο Βυζάντιο, μεταφέροντας μάλιστα εκεί την πρωτεύουσά του από την παλαιά Ρώμη.

1 352-351 πΧ.